

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 11 — kr.
Félre 5 " — "
Negyedre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Hogy hasábos peit sorert 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több-ször kiadások alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Helyez-dőmin den külön bejegyzéssel 30 kr.

A buza ára.

Debreczen, aug. 5.

Ujra vissza kell térnünk erre a kérdésre, oly fontos ez a magyar nemzet életében, Tegnap a végső eredményével foglalkoztunk a mai állapotoknak, a rossz termésnek, elemi csapásoknak és más bajainknak, ma vizsgáljuk meg azokat az állapotokat magukban, tárjuk fel messze kiható jelentőségükben s ha lehet keressük meg egyszermind — megismervén a bajokat — azt az orvosságot is, amelyre tegnap csak czéloztunk, de amelynek megválasztása életkérdés erre a nemzetre nézve.

A tény, az elszomorító tény az, hogy május vége óta, amikor rendes körülmények között legmagasabb szokott lenni a buza ára, az nem hogy hanyatlott volna, hanem ellenkezőleg folyton emelkedett s im, augusztus 4-én a budapesti tőzsdén elérte azt az árt, amelylyel a magyar gazda a 80-as évek eleje óta nem dicsekedhetett: a 12 forintot.

Itt volna tehát az annyira ohajtott, annyira esengelt magas buzaár. En jó népem, magyar népem, el ne ragadtasd magadat, ha nincsenek kötelezettségeid, — lesz az még magasabb is! El ne add a buzádat, azt a keveset, ami talán van eladód, ha pedig te volnál véletlenül az az ideális gazda, aki ma a tavalyi termését kínálhatja, amelynek a szemje aczélosabb, sikerben dusabb, mint az

idei szerencsétlen esztendő szülötte: akkor kétszeresen emelt hangon intelek: **v á r j á l, l e s z m é g m a g a s a b b i s!**

— Lesz, mert előttem vannak a világ buza és rozstermésének legutolsó valószínűségi adatai s ezek azt mutatják, hogy valamint nálunk, úgy a külföld nagy agrikultur államaiban is, Oroszországban, Amerikában, sőt Romániában és Poroszországban is sokkal kisebb lesz a valódi eredmény, mint azt csak pár héttel ezelőtt is hittük, mivel pedig éppen a kis termések próbálják ki a minőséget, a magyar buza újra el fogja foglalni a világkereskedelemben azt a tért, amelyről az utolsó 10 év fordulatai leszorították és Magyarország szép alföldje újra éléskamarája lesz a világnak. Nem börtömanóver tehát e magas ár s így azt le sem ronthatja semmiféle spekuláció, hacsak a pénz emberei egytől-egyig nem akarnak a végromlás széléig rohanni szociális elragadtatásukban.

Megvan tehát, magyar népem, amiért áhitotál, aminek a hiánya folytán (te legalább azt hitted, hogy annak folytán) sohajtoztál: mondd csak, nem jut eszedbe a néhai való jó **K i s T ü k ö r** utolsó kérdése: Ha pedig mindezeket így megtapasztaltad — és ki gyönyörködted magadat a tőzsdelap és talán a százask bankok kábitó szépségében, — **m i h a s z n á t v e s z e d ?!**

Nézz körül, jó magyar népm: azt

hiszed talán, hogy pusztán izgatás eredménye volt a csendőr-szuronynyal és katonai kordonnal eltávolított aratósztrájk felbukkant rémjeje?! Oh, ne hidd: a te vérednek, a józan magyar léleknek okos megfontolása vala az, mely belátatta, hogy a tavaszon eladta lelkét egy tál lencséért, azért a szántást vetést gyorsan végrehajtani parancsoló kukoriczaföldért s mikor azt beművelvén aratás előtt végig nézett rajta s a te buza-tábláidon: rémülve látta, hogy az nem ad neki annyi keveset még a magas buzaár: mellett sem, mint amennyit ugyanaz az egy hold kukorica föld s ugyanaz az egyheti aratás ugyanazzal a részaránynyal a 6 frtos buza mellett megadott.

Nézz körül, magyar népm s vedd észre, hogy lélekben, logikában a te aratódnak volt igaza, a ki megszegte a szerződést, ha **m i n t i l y e n** megérdemelte is a bünhődést, nézz körül és kérdezd meg magadtól: im, itt a magas buzaár: mondd, mi hasznát veszed?!

Jó magyar népm, ismétlem, nézz körül, hogy el ne kábitson a tőzsdelap egyes száma, a mely tízes rendű a buzaár jelzésében, hanem vizsgál meg mindenedet, mielőtt öröszed tombolva törne ki, vedd elő azt a másik táblázatot, a melyre eddig azt mondtad, hogy téged nem érdekel, mert a magad kenyérére élsz, hejh, pedig az mutatja az érem másik oldalát, az enged belátnod

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A nemes Tarok és a Rárók.

— Hajdu történet. —

— A Debreczeni eredeti tárczája —

Irtá: **Ifj. Móricz Pál.**

Bizugy a Tarok meg a Rárók, nagy, hirtelen nemzetség valának mindenkor. De hát még a Dézsányok? . . . Kapitány is került közülök, Szakmár várának parancsolója . . .

Teremtőm-lelkem! az a sok ezüst, arany marha, a mi ezeknek megvolt! De meg hány telek? Az árkon belül, a mi telek volt, még most is emlegetik, az nagyobbreszt Dézsánytelek volt. Meg Tokajban is volt nekik piaczejük, meg szállójuk, hirtelenében mondani sem lehetne, hogy hány kapával . . . Hogy bátran hihették, hogy bátran vallhatták, mikor Ő kegyelméek voltak felül a hatalomnak polczán, — oh nem, hogy most Ferdinandus uram a király vagy Boeskaí fejedelem Ő nagyságának hódolnak a részek, hanem, hogy ekkor volt a »Tar világ«, akkor meg a »Dézsány világ«, kik kapitányok Ő fegyveres népeikkel, ha pektekre került a sor Balassa Menyhártot, a kalandost is, megugratták; no de nem azért mintha talán a Dézsánykapitány védelmében több közönet lett volna . . . De másként, mint is kerülhetett volna az a teméntelen sok

arany, ezüst jószág úgy össze, mely a hány volt, annyi czimeres kép rajta? . . .

És mégis, hogy alaszálta ma már a becsületük, hogy megfogytakozza régente híres hatalmuk csak itt Hajdu-Nánáson is . . . Szégyen biz ez, ezudarság biz ez, — a nemes Tarok napszámba járnak . . . A kapa, kasza feltöri markukat s miközben halomra roskad a gyöngye illatos fű, amint a fénylő aczél kasza suhog, suhog, talán a kaszás ember, a Tar is sohajt egyet? . . .

— Ez is Tar föld volt . . . Meg amarra is a messzeségig, amerről a fekete halom el-látszik . . . És ilyenkor mintha még több hólyagot szakítana arra a kevély marokra az a kemény kasza nyél? . . .

De hát a Kegy-ek, meg a Rárók — ezt is kibitte volna — régeniben lovon jártak, sokszor négy paripa is öszszevolt fogva és a hová kardjokat ajánlották, na ott nem kellett felni, tisztelte annak a csapásit kurucz-labancz egyaránt . . . Azokból a nemzetségből valók, kik szeretik és szokták magukat a hajduk törzsökös eleiknek, atyjaiknak nevezni, mint a milyen például a **F e h é r** nemzetség vala Dorogon vagy a **F e k e t é k** Szoboszlóról; hisz még tán ma sem felejtették el Kegyelmetek halasi **F e k e t e** Péter uramat, a hirtelen hajdu kapitányt? . . .

Es a Rárók is? . . . Mégis lám, — biz kellett szállni nekik is a czoezóról, biz gya-

log szerrel járnak manapság már Ő Kigyel-méek is. Galog biz a! A paraszt ült a nyeregbe, de még a féderes hintókba is az idegen . . .

— Azért ezt a nagy szabadságot ne is dicsérjék nekem, ne bizony Ur Ecsém, rázogatta, rázogatta fejét a Ráró családból Miklós bácsi, ki nem csak látja, de érzi, sőt sokszor szenved is, hogy a jövevények meg a paraszt-ság leszármazói, mikint gyarapodnak, mint nagy földárja alkalmával a kolokán virág a többi vízi füvek felé . . . És hogy fel is nyílt: uemelyik ki tudna honnan jött embernek a szeme? Még a bsteve falatot is kivennék a kezei közül annak, kiknek apjai szerezték a földet, esontjaikkal termékenyítve azt . . . A zeleméri esonka toronynál lenni olyan koponyát, vastag koponya, csakány fítés nyoma rajta, ilyen esontok azok, megkéne becsülni az ilyen esontokat, de még azokat is, — akik azoknak a velőiből leszármaztak . . .

Szegény öreg Miklós bátya, biz reá nagyon is reá nehezedett az iga. Némely ökörnek a n y a k á b a nem akasztanak olyan jármo t, némely káposzta kő nincsen is olyan nehéz. És miközben így beszélt a dolmány, a fényesre kiesiszolódott dolmány belső zsebében mindig rejtgetett néhány erőírást, titkolódzó orcával mutogatván azokat. Ha ezeket világgá bocsátaná, mi is lenne akkor, mi is lenne akkor?

a jövőbe: nézd meg a liszt árát is, magyarárom. Együtt emelkedik a liszt ára, együtt drágul a földdel nem bíró ember kenyere a gazda látszólagos örömeinek növekedésével, vajjon az a kereskedő, az az iparos fogja-e adhatni oly áron a maga árúját, mint adta akkor, a midőn fél áron tudta beszerezni kenyereit?!

Vajjon mint gondolsz a magyar nép, meg fog-e maradni a posztónak a bőrtnek, a ruhának, a csizmának az az alacsony ára, a melyre te eddig azt mondtad, természetes, mert a haladó kor következménye az. S ebben igazad is volt, de azt nem vetted észre, hogy a kor ilyen haladásának is te adtad meg a lökést azzal, hogy 6 frtért adtad el a búzát s az iparost és munkást ekként olcsón juttattad kenyérhez, meg fog-e maradni a csecsebecsék, a müpararuk hallatlan olcsó mai ára, a melyeknek használatához immár téged is hozzá szoktatott — nagyon helyesen — a müveltség, a haladó kor?!

Nem, nem fog megmaradni, s biztosíthatlak róla, hogy sokkal veszedelmesebb arányokat fog ölteni az emelkedése, mint a milyen örvedetes ma a 12 frtos buzaár: te is meg fogod érezni, nemcsak a felvidék toprongyos, népe, a nehéz időknek nyomorát, te aki 12—13 frtért a tad el az idén a búzát, jó magyar nép! Meg, — mert nem a gyáros, nem a kereskedő, a ki épügy mint te, a procentuális haszonból él s a jövedelmét épügy változtatják a világmozgalmak, mint a tiedet az égi háborúk és a tőzsdelap, nem ezek fogják követelni a felemelést, hanem az alkalmazottak, a hivatalnokok, a munkások, a kik épügy, mint a te aratód, nem fognak tudni megélni az eddigi szerződésen, mert

megnehezült az idők járása felettünk: drágább a kenyér. Aratósztrájk után jövend a munkásoké majd s annak eredménye béremelés lesz s a szoczialista izgatónak diadala a magas buzaár, arviz és más Isten csapása okából.

Mi tehát a teendő, hogy csökkent-sük a nyomort, mely előre veti árnyékát s mely téged is fenyeget, 12 frtos buzaárban daskáló magyar nép?! Ne ijedj meg, nem az, hogy add olcsóbban a búzát, mint veszik: a világért sem! Add minél drágábban, ma csak tőkepénzesnek adod el ugyis, annak van alapja, miből venni s neked a sokra lesz szükséged, biztosíthatlak, nem a kevésre. Volna még egy mód, a mire sokan hozsánnát kiáltanak közületek, a kik nem ismerik a helyzetet: az adó leszállítása. Igen, csak hogy miből fizeted ezernyi és ezernyi tisztviselődet, kik most már valamennyien drágasági pótlékot igényelnek, eddig is szerény fizetésükhöz téled az államot alkotó magyar nemzetől?!

Igenis, le kell szállítani a szegény ember adóját s behozni a progresszív adót, a mely lehetővé teszi ugyan azon jövedelem mellett az arányosabb beosztást s a könnyebb fizetési képességet.

De a legnagyobb orvosság nem itt van. S most szállj magadba te is magyar népem, mint a nyár elején az aratód s ismerd be, hogy eladtad minden javadat egy tál lencséért, mikor a mult választáskor többséget adtal Bánffynak s nem követeltél ö n á l l ó v á m t e r ü z l e t t e t !

Mert csak ez lehet az igazi orvosság, gondolják meg ezen az elkövetkezendő nyomoruságos télen azok, a kik eddig nem hitték nekünk s a provizorium

— De hát nincs pénz. Meghogyan emem minek is atkoznanak? mondotta aztán, a belső kikoptatott zsebbe újra csak vissza teve a rongyolt, régi sarga penészszagú irást. Ez a másik meg itt la a Viragh-Kola levele. A Kólák is nagy nemes familia mináunk, a Kólák, Császarak, Takarók meg a Darócziak. A kedves hites nőjének Ráró Déboraa-szony-
nak írta még 1700 és néhányban a thallosi államfogházból, a hol mint status-fogoly vala kulcs alatt, mert nagy kurucz, nagy ellentekedő ember volt mindvégig Ó Kegyelme is.

Szegény öreg hajdu, szegény öreg Ráró Miklós, de meg is koptal, de meg is viseltek az idők. Csak a csizmáját nezzük, azt a hosszú, magas szárú, nehéz, borjubőr csizmáját, olyan száraz, olyan szegény az is, hogy szinte törni lehetne, még arra se igen teik zsirozó. És bizony a nadrágon is vagnak elég számos foltok, erős foltok, alapos foltok, nem sneider foltok, bizonyosan a saját kezeivel varrogatta a vitézek unokája. De hat meg az a birkabőr kucsma, fekete szőrű birka bőre, göndör szőrű bari bőre, selymes szőre, a melyik még ragyog is, mikor a nap reá süt. És az öreg ránczos, piros arca, kis hunyorgós értelmes szemei. A homlokának is elég jó a formája, de az iskolait nem végezte be szegény, a van az meg elfogyott, pedig ma már nehéz megélni az ilyen fé tudakos embernek. Sűrű bajusza torzsa van nyírva. Öreg legénynek maradt. Görbül már a háta is, mint csak az a görbe kampós botja a kezében. Hazikója, kerteeskéje van még. Krumpli, paszuly, tengeri csak megterem ottan is, a mi az élet tengetéséhez kell. Amig fiatalabb volt, kevesebb volt Nanáson is a tudakos, fiskáriat vegzett ember, akinek a statutum csavargatás

épen meg kenyerek, addig azért neki is könnyebben ment dolga. Kontraktust írta parasztnak. Tolmácsolta a peres ügyében. Egy-egy sonkácska, egy negyedresz orja, nincsen is jobb az orja levesnél, egy kis szülvórium, tyukocskák, tojás is, pénzecske is ilyen csak össze kerültek. De ma már nem lehet, mert a fiskus mindjárt reabuzza a »studenz emberre« az irást, hogy zugirász, azokat pedig szigorúan fogja a törvény, nagyon is szigorúan, meg a nánási királyi bíróságra is. De meg mit a kortes világ is jobban alott, sűrűbben cselekedtek a választást, ilyenkor is terült valamely-alkotmányos költségecske, mert Miklós bácsi idők óta híres kortes volt . . .

Es az a nánási királyi bíróság is? . . . Oh, ezelőtt a bíróság is más volt, — a hajdu törvény székke, a melyekbe a nemes hajduk maguk választották az elnököket, a bírákat, a milyen a boldogult Sós Gábor uram is vala; így legutóbb az tudta volt legyen, hogy kinek a családfajára milyen tekintettel kell lenni, hogy »nobiles« vagy pedig szabad paraszt az illető? Biz mind igen jól tudta azt akkoriban az a bíróságot. Bezzeg ma! . . . A tavaszon is hat maga elé rendelte a nánási királyi bíróságot Miklós bácsit, de ki, mivel azt tartotta: »nekem nincs veled bajom«, a szép hívásra nem ment. Az a bíróság pedig nem sokáig keresgette az öreg embert. Zsándárokat küldött utána. Bösörményben akadtak a zsándárok az örege, Bösörményben, hol hajdinában az üles házuk is volt . . .

— Mit akarnak velem? kérdezte az öreg a szuronyos zsándároktól.

— Haza visszük a bíróságot eléd kendet, mondta a zsándár kapitány.

— Tyhű! szabadkozott az öreg. Először

ideje alatt vivjuk ki egyakarattal Magyarország gazdasági függetlenségét.
Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

A képviselőház mai ülése. A képviselőház d. e. 10 órákor tartott ülésén harmadszori olvasásban elfogadták a czukorpremiáról, a szeszadóról, a beruházási kölcsönről, a győr—sopron—dbenfurti vasút beruházási kölcsönéről, a máramarosziget—körösi mezői határszéli vasutról és végül a haza pénzintézetek által kibocsátott nemely kötvények biztosításáról szóló törvényjavaslatokat. A mai napirendre ezek után a statisztikáról, a bélyeghamisításról, az angyalföldi állami elmegyógyintézetben építendő új igazgatási épület emeléséről és a bünvádi perrendtartás életbe léptetéséről szóló törvényjavaslatok tárgyalása van kitézve.

A nagylétai titokzatos levél.

— Kovásznay Ákos affaierje —
— Saját tudósítónktól. —

Nagy Léta aug 4.

A nagylétai községet ép oly érdekes, mint rejtélyes eset tartja most izgatottságban. Kovásznay Ákoshoz, a község főjegyzőjéhez ugyanis a közelmúlt obstrukciós napokban Budapestről a függetlenségi és 48-as párt hivatalos pecsétjével ellátott bizalmas jellegű levél érkezett, a melyben Justh Gyula, mint a párt nőke arra kéri fel Kovásznayt, hogy legyen szives figyelmeztesse a N.-Létán tartózkodó Marjary Pétert a hosszú pályai választókerület országgyűlési képviselőjét honatyi kötelességére. Illek — ugymond a levél, — a képviselőnek ilyen nehéz időben a parlamentbe is felnézni, mikor az obstrukciós függetlenségi pártnak minden emberére szüksége van. Kovásznay erre közölte a levél tartalmát az éppen Nagy Létán időző Marjaryval, a ki azt a legnagyobb felháborodással vette tudomásul.

Marjary Péter ugyanis nemcsak hogy híven teljesíti honatyi kötelességét, de

is nem kend, mert tudja meg kend, hogy nem vagyok én paraszt, hanem nemes ember, azután meg én is tudom a törvényt. Egyeses járaru emberrel nem lehet így elbánni, de nem ám! . . .

A zsándár azonban megint olyan ember, akivel nem lehet trefalni. Nem is beszélt most sem sokat, hanem mikor az öreg ellenkedett volna, szuronyával megszurta a dolmányt, majd reá is tette az öreg nemes kezére a vasat. És a poros országuton megvasalva, löelőtt úgy kisérték hazafele az öreget, mint valami földnélküli csavargót.

Az öreg lesütötte a fejét. Vallán ott lötyögött a szeredás, de micsoda öreg szeredás! Meg-megbotlott. És a vállat szinte lehúzta az a szeredás, pedig talán most sem volt egyéb benne a czimeres levélnél, meg néhány erős irasoknál? . . .

— Uram, még sem érdemeltem én ezt a csúfot, mondta Miklós a nánási királyi bírónak. Vissza is szolgálom még, mondta és kiment az ajtón.

Es keresett, kutatott az öreg ember, mignem összehozta az irást s bepanaszolta a nánási királyi bírót. Pedig hiába, ma már nemes embernek is az igazság után kereskedni, bizony hiába. Az öreget is lám hogy elutasították panaszával. — És nem is várt egyebre a nánási királyi bíróságra, hanem most meg ő kegyelme panaszolta be Ráró Miklós uramat. És a kakukk tudná, hogy tette azt a panaszt, mert alig telt-múlt az idő, alig ültek törvényt egyszer- kétszer, már is másfél évi börtönbüntetésre ítélték Miklóst. Még pedig nem is affele statusfogságba, mint amilyen a kállói nemesi börtön volt az emeleten, hanem be a debreczeni bír-

sőt egyik legszorgalmasabb és legtevékenyebb tagja a függetlenségi pártnak. Az új képviselők között ugyanis alig van egy olyan, aki annyi magvas és világos beszéddel világította volna meg az ellenzék álláspontját, mint ő. Ez az igazságtalan vádak tartalmazó levél tehát érthető felháborodást okozott Marjajnál, aki rögtön fel is utazott Budapestre és haragtól reszkette követelt elégtételt és felvilágosítást Justh Gyulától.

Justh Gyula egészen elsodálkozva hallgatta Marjajt és ezután kijelentette, hogy a levél hístóriából leegyszerűsített semleges. Neki eszé ágában sem volt Kovásznaynak ilyen abszurd levelét írni, és ha mégis kapott ilyet, ez csak a pókriflevél lehetett. Ennek kiderítése céljából Justh Gyula azonnal levelet intézett Marjajhoz ilyen értelemben és Marjaj ezzel a levéllel visszautazván Nagy Létára, követelte Kovásznaytól a tendenciózus rágalmakat tartalmazó apokrif levél kiadását annak kiderítése céljából, hogy ki követte el ellene ezt a gonosz célzatu maliciát.

Kovácsnay azonban — minthogy ez ügygel kapcsolatban az ő személye ellen is gyanúsítások merültek fel — nem adta át a levelet Marjajnak, hanem azonnal felutazott Budapestre és ott két képviselőt bízott meg ügye elintézésével, hogy egyrészt megállapítsák, hogy a levelet Budapestről, a függetlenségi párt hivatalos papírján írva kapta-e másrészt esetleg annak kiderítése céljából, ki volt a levél írója.

A rejtélyes levélügy fejleményét Nagy-Létán most érthető érdeklődéssel várják.

TARKA-ÉLET.

Flamingó a tulipánbokrban.

A szerkesztőségi telefon megszólalt. — Ugyan ki az ördög háborgat már ismét bennünket? szól a szerkesztő egy hatalmas tinta foltot cseppentve a kutyanyelvre.

Menjen csak Lenge ur, értekezzék a telefonon...

Lenge ur a telefonhoz lengett.

Csengetett s aztán bekialtolt a csöbe:

— Halló!! Halló!! ki beszél?!

tönbe, a tolvajok, a csirkefogók, a rablók közé — oda, a miért az öreg a juszátkereste, a sérelmet kiakarta orvosolni.

Nagyon megtörte ez az ítélet Ráró Miklóst. Mondják, a régi iratokat mind bevágta a rózsásláda legfenekére, hogy emésztdőnek meg a moly által, ha már a nemesi levelek ilyen kiesinyes a becse. Nagyon megöregedett. És a eszímája még szárazabb, még kenetlenebb azóta. — Most mindig az »apellátájában« futkosik. Azok azok az apró, vidáman hunyorgató okos szemek is nagyon meggyengültek, ha valamire erősen reá néz, mindjárt könybe labadnak szemek. És görbül is az öreg ember. Görbül jobban, mint a görbe fa az erdőben. A mulkoriban találkoztam vele, Kocsin mentem én, ő kegyelme meg a gyalogjárón.

— Jó napot Miklós bácsi, köszöntötte m. Megállott. A kocsit felé fordult. A kezét a szeméi elé tartotta emyőnek s billentett a kocsimáján. Mikor jön már hozzánk? — kérdeztem — a kocsiról még visszafordulva. — Hová? kérdezte az öreg rekedt éreztelen hangon. Nem ismerem az urat, rosz a szemem, hallottam, de már messziről, s lehet, esakuyan nem is ismert meg. De bizonyos, hogy büszkeség is van meg az ilyen régi emberben, kire most öreg nappaira a börtön var, kinek most így a semmibe foszlanak szét egész életén at bevezetett iluziói, miket valóként hitt. És látnivaló, hogy a bánat miatt meghal, mielőbb elpusztul ez a kétségbeesett, elarvult öreg ember.

— Én beszélek...
— Ki az az »én«? kérdé Lenge ur...
— Én!... S tudatom, hogy a Flamingó Ignác ur, akiről már irtak az urak, ide érkezett...

— Ide érkezett?!...
— Természetesen... Található jelenleg a Tulipánbokrban. Alászolgája.

— Alászolgája... Szól Lenge ur s felakasztja a telefon kagylót a szekrényre.

A szerkesztő ur pedig rögtön intézkedett a meginterjүүлás iránt. Lenge urat biztatva ezzel a kényes szereppel.

Lenge ur tehát a Tulipánbokrhoz címzett koresmába ment.

Benyitott.
A pincér földig hajolva s kezeit dörszölve közeledeett felé...

— Mivel szolgálhatok Méltóságos ur? (Eddig csak »nagyságosak« voltak az újságírók!)

— Flamingót kérem...
— Bocsánat azzal nem szolgálhatok — szól, kimeresztve szeméit a borfiu. — Talán előbb egy üveg ó aszaltit parancsol?!...

— Tehát nincs Flamingó?!...
— Tudtommal nincs, — de megkérdem a főnök urat.

János ellebegett. (A borfiuk rendszeren Jánosok.)

Ugy tíz perc múlva a vendéglőssel tért vissza...

— Uram, én a helybeli lap munkatársam vagyok. Flamingót akarom meginterjүүлni?!

— Sajnálom, de nem szolgálhatok...
— De uram! — csattant fel a toll harczosa — Telefonon értesítettek, hogy ő »itt« tartózkodik!...

— Telefon ide, telefon oda, — szolt a vendéglős, — de flamingóval nem szolgálhatunk, egy bécsi szelettel igen...
— Tehát ön eltagadja?!...
— Én nem tagadok semmit!
— Én pedig állítom, hogy tegnap este szállt ide!...

— Ohó! — gondolja a vendéglős tehát nem madárról van itt szó, se nem juhról hanem emberről... — Igen uram — szolt, az este megszállott itt egy fiatal ember...
— Akarok vele beszélni.

— Megnézem itthon van-e? szól a vendéglős s ott hagyta Lenge urat az ivóban.

Kis vártatva örömmel jelentette, hogy itthon van.

Lenge ur tehát kopogtatott a No 5 számú ajtón s a »szabad« kiáltás után belépett.

A szobában egy fiatal, hosszú, cingár urat talált, akinek mély fekete szemek voltak.

Következett a bemutatkozás.
— Én Lenge Aladár hírlapíró vagyok, meghallván, hogy uraságod itt tartózkodik, örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy pár kérdés felől felvilágosítást kérjek...
— Bocsánat uram, de nagyon el vagyok fáradva.

— De uram — semmi mentség! — Lapunk érdeke megköveteli.

— Sajnálom...
— Uram, felajánlok egy tisztelet példányt, ha uraságodat meginterjүүлha'om...
Flamingó ur székkel kinalta meg Lenge Aladár urat. — Leültek egymással szembe...
Lenge több kutyanyelvet húzott ki kabátjából s írót vett ki lajbija zsebéből... várakozó állaspontra helyezkedett.

— Kezdhajjuk?... kérdé Flamingó urtól.

— Meggondoltam uram, hogy mégis... különös...
— Eh! Mit különös, önt nagy emberre teszem, nem akar nagy ember lenni...
— Köszönöm, de nem kérek belőle...
— Nem kér belőle... Így banni a sajtó munkásaival... Ha kérdéseimre nem felel, lehuzom önt a publikum előtt!...
Érti?!...
— Ertem — szól Flamingó beletörődve sorsába. (Oka volt rá!)

— Kezdhajjuk... Hány éves...
— Még csak huszonnyolcz vagyok...

— Mióta?...
— Tavasz óta.
— Krumpli vagy tengeri kapálást ért uraságod?

— Ahogy vesszük...
— Tehát tengeri kapálaskor mult huszonnyolcz éves.

— Pardon uram, mért van szűkség erre?; kérdé Flamingó.

— Szükséges, mert a szép nem eziránt érdeklődik legjobban... Ez magasabb politika?!... Nős?...

— Nőtlen... szól Flamingó.
— Annál jobb s vallása?!
— Irja, rórn katolikus, mert nem vallom be, hogy izraelita vagyok...
— Tehát rórn katolikus. És különös ismertető jegyei?...

— Azok nincsenek...
— Eh! uram ne tréfáljon, hát azt hiszi, azért jöttem én, hogy megelekedjem az ön életkorával s azzal hogy milyen vallású? Én akarok egyebet is tudni...
Például beszéljen ön az ön által alapított »Első foltfelvarroda intézetről«.

— Uram ön téved! szól Flamingó ur.

— Én nem szoktam tévedni! Érti uram? szól dühösen Lenge ur. Beszéljen kérem, mert mindjárt lapzártá s erről akarok közönségünknek írni. Erről a nagyszerű találmányról, a mely nemzetgazdaságunkat egészen át fogja alakítani, a mely...

Lenge ur megakadt. Bizonyára azért, mert alkalmas frázist hamarosan nem talált. Flamingó pedig azon törte a fejét, hogy lehetne innen menekülni...!

— Uram ön téved... ismétli Flamingó...

— Tehát ön közönséges »szélhámos« — bocsánat a kifejezésért?!...
— Én sem »szélet« nem szoktam tolni, sem »hámot« nem szoktam viselni ennél fogva kikérek minden további zaklatást.

— De Flamingó ur, értsük meg egymást!...
— Nem értem...
— Mit nem ért Flamingó ur?!...
— Tévedés van a dologban, mer én nem vagyok Flamingó!

— Kérem azt mokdani.
— Nem. Határozottan nem!
— Nem Flamingó uraságod?
— Nem hanem Katz Izidor vagyok Benkéről...

Hát miért nem mondta először? kialtolt bosszankodva Lenge Aladár. Így ellopni az embertől az időt. Ez ballatlan!

* * *

Lenge Aladár lélekszakadva rohat vissza a szerkesztőségre.

A szerkesztőségi tagok várakozó állaspontra helyezkedtek. Lenge Aladáról azonban nem lehetett kivenni egy szót sem, hanem irt örületes gyorsasággal.

Riportja a következő:
»Flamingó a tulipánbokrban.«

Telefonon értesülünk, hogy Flamingó Ignác ez a genialis nemzetgazdász az első szabadalmazott foltfelvarroda tulajdonosa ide érkezett, hogy itt az általa teremtet elveket diadalra juttassa.

Egy munkatársunk tüstént felkereste az állítólagos Flamingó urat a Tulipánbokrhoz címzett koresmában. Ott tényleg megtalálta, s vele beszélgetett ugy másfél óráig, s azután derült ki, hogy egy közönséges szélhámossal van dolga a ki soha sem volt Flamingó Ignác, hanem más nevet adott magának. Bizonyára maga telefonozott nekünk, hogy magára hívja a közfigyelmet. Mi pedig felhívjuk rá a rendőrség figyelmét kérvén, hogy az ragadja meg a kedvező alkalmat s mutassa be, hogy nemcsak a falat tudja támasztani... stb. stb.

A tördelő jelentette, hogy még öt sor hiányzik a lapból, tehát még egy pár sort kell írni.

Lenge Aladár tehát ilyen formán fejezte be az interwiewet.

Legujabb.

Az éber rendőrség nyomozása következtében jelentjük, hogy az állítólagos Flamingó Ignác: **Katz Izidor** Benkői földbirtokos. A mit szívesen igazítottunk helyre.

Az öreg.

A banditák szövetkezete.

— Szerzett rabló-gyilkos sereg a társadalom ellen. —
— Saját tudósítónktól —

Debreczen, aug. 5.

A Sobrik, a Rózsa Sándorok s a délvidék hírhedt veszedelmes rabló szövetsegei már kipurultak hazánk földjéről. Nem csupán az aczélesendörgölő s szurony pusztította ki őket, hanem még inkább az a faradhatatlan gazdasági kultúra, mely a mocsarakat kiszikkasztotta s a nádas rejtélyes tengerébe ma buzaszemeket vetet, larmas tanyákat építget, elriasztván zajával a hajdani vadonbuvó helyről vadmadarat, vadbetyárt egyaránt, mint csak a darut a Hortobágyról a robogó vonat harsány füttye, dübörgése.

De azért van még ország itt Európában is s pedig nem a vad Balkan-országok közül, hanem egy műveltnek elismert állam, hol a Rinaldo betyarkodásai hősi regeszamba mennek s egy-egy veres kezű, erőszakos rabló pedig, mint akárcsak egy dicső nemzeti hős. Olaszország ez a szanalomra méltó ország, melynek banditait ugyan igen sokan kedélyes Fra Diavolo szerű operette-alakoknak képzelek, kiknek okvetien hosszú tolias kalabriai k a l a p j u k van, tüzőjükben törtviselnek és pisztolyt, igen sokat dalolnak, esinos hetyke fiúk, kik a kastélyok urnóival is szívesen bocsátkoznak szerelmi kalandozásokba, meghogy nagy előszeretettel foszogatják ki a gazdag angol utazókat és hogy gyakorta valóságos élet s halál harcokat vívnak a hegyek között az olasz karabimerekkel, mely harc az azonban nem mindig végződik az olasz zsandárok győzelmével.

Masként írta le azonban most B r a c c e o Robert a hármeves olasz dramairó a regényes banditákat, kikfelől egy könyvalakjában lerántva a titokzatosság fátyolát, az operette világ rózsás kulisszái mögött egyszerre a bűnök, a legsötétebb és legremesebb bűnök labirintusába bukkanunk.

B r a c c e o könyve a C a m o r r a ról az olaszországi gonosztevők szövetkezetéről közöl szenzációs részleteket, borzalmas hűséggel bevilágítja az Olaszországban ma manapság is kirihatatlan banditavilág sötét bünbarlangjába.

A C a m o r r a bűnszövetkezet egész Olaszországban szétvan halózva, s nem egyéb egy remeseg bűnszövetkezetnél, mely gondviselője a rablóknak s gyilkosoknak s tagjait pedig a bűnösök vagy a kik bünt szandekoznak elkövetni, azok a közül toborozza, menekülést nyújt e bűnhődés elől az elsőnek és segédkezet a bűnre a bosszútól vagy kincs-vagytól lthegő másodiknak.

És Olaszországban a Camorra szövetkezete miatt napirenden vannak a gyilkosságok, foszogatások s utonállások s mivel a falvak és városok lakosságának nagyobb része, vagy mint orgazda, vagy mint működő tag részvényese a bandita szövetkezetnek a hatóságok szinte tehetetlenek a féktelen banditakkal, kiknek társai meg a bírói tallár alatt is ülnek.

A Camorra felveszi már a tizenhat esztendőös suhanczot is. Egy-egy tolvaj esiny, verkedes vagy késszurás, mit pajtasával váltott, a hevesverő olasz fiatalit könnyen elriasztja a szülei háztól, ki aztán a rendőrségtől való félelmében a Camorránál keres menedéket, mely meg is segíti s annál jobban megbecsüli, minél pokolibb gazságokat vitt véghez. És ott szakadatlan szorgalmas munkával (értsd: rablásokkal, gyilkosságokkal) csak előbbre jut, tekintélyt szerez, társai előtt tiszteltté, híressé teszi magát. Ha pedig lefőtték, leszúrták, akkor is mint bátor vitéz az alázatosság társágsáért ontotta véré.

A Camorra ugyanis alázatosság társaságának nevezi magát s városokként falvakként van szervezve s egy-egy város titkos banditáinak főzredesé, a parancsolója, aki rejtélyes erővel működő főbb parancsnokának van alárendelve. Veszedelmes jelentőséget kölcsönöz e százdévi rettenetes rabló s gyilkos szövetsegek az, hogy jó pénzért gyakran politikai ügyekben is érvényesítik töreket, pisztolyaikat.

A társaság ismervén a hozzá folyamodó bűneit, rövid ceremónia után felveszi tagjait a nagyreményű ifjút, akit a felvétel napjától tiszteletre méltó ifjúnak neveznek, mert a C a m o r r a legalsóbb, legifjabb csoportját tiszteletre méltó ifjúnaknak nevezik, kiknek a következőket szabják elő: 1. szeressék egymást; 2. engedelmesseg és becsület az öregek irányában; 3. bekecsesség, ha czivatkozás támadna néhány kollega között; 4. tekintet mindenki előtt a C a m o r r a-ban törtétekről. Aki pedig e szabályokat megszegi, nem csak a társaságból kizárják, hanem egyszerűen megölik.

Ha a tiszteletre méltó ifjúnak a fogalalmat letette, akkor nyitva előtte az ut a legérdesebb kalandokra valamint a bíróság felel, hová azonban ritkán kerül egy is, mert inkább megöli vagy megöletti magát, mielőtt megadásra kerülne a sor. És ha a rendőrség valami gyanu miatt elesip egy egy tiszteletre méltó ifjút az semmi árárt sem árulna el társait, bármily keményen vallatnak is mivel bizonyos benne, hogy a vallató rendőrök között is van a C a m o r r o-nak kemje s minden szávaért a halállat játszana, a börtönt tehát inkább martirouságnak tekinti s bizik társaiban, hogy találnak modot a kimentésére.

A Rinaldo bandita világa tehát korántsem oly kedélyes s operette szerű, mint a regényírók hirdelik, hanem egyik legnagyobb veszedelme az irtózatos C a m o r r a szövetkezet az egész Olaszországnak, melynek országutait rablók és gyilkosok teszik, veszélyessé epp mint csak nálunk évtizedek előtt Rozsák.

A szerelem falun.

— Megesalta a kedvese. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 5.

Az ember egész élete csalódásokra van építve, de egy csalódás sem olyan keserű, mint a szerelmi csalódás, mely már oly sok gyilkosságnak, öngyilkosságnak képezte az alapját. Szerelmi ketségesében most N a g y V a r a d o n is öngyilkosságot követett el egy 23 éves parasztlány P a p p Gábor, amikor kedvese hűtlenségéről értesült.

P a p p Gábor falusi parasztlány volt. A sarréti kis gazdaközségben K o m a d o n született és nevelkedett, hol halálisan bele szeretett K o v á t s Margitba.

A csinos lány viszonzta is a legény, érzelmeit, de nem sokáig élvezhetek az édes a boldog pásztor órákat, mert a líu szegény volt s hogy kedvesét elvehesse pénz szerzés kereses vegett bement Nagyváradra szolgáltat keresni. Talát is. Mint bolli szolgát felfogadta egy tekintélyes váradi kecskedő, ki családjával együtt igen megbecsülte a szorgalmaz, hűséges líu, ki n-héz munkája közepette is édes-kedves babájára, szülőfalujára gondolt, hol oly epekedve, oly igaz szerelemmel várja hűséges szép kedvese.

A szép Margit léányzó szíve azonban nem volt oly hűséges, oly kitartó, mint az idegenben szolgáló legény hitte s megisméldött a népsziművekben, paraszthistóriákban százszer és százszer megirt tragikus jelenete a falusi szerelemnek — az első, az igaz szerető messze távol, faluban hagyotta léány szép, de könnyű szívű, tehát a kezét a hűtellen odanyújtja a faluja beli gazdagabb legénynek, ki nem kénytelen idegenben szerezni a pénzt, hanem a maga telket szántogatja erős, fehér Bimbó ökreivel.

És a szép K o v á t s Margitnak már az esküvője is kivolt tűzve, mikor Nagy-Váradon a szerelmes legény értesült kedvese hűtlen csalfaságáról, melyen annyira elkésred-tt, hogy búbanatában n mellebe lőtt. A szerelmes legény felgyógyulásához semmi remény, a falusi szerelem megtört szívű hősét idegen hantok alá fogják eltemetni.

Ujdonságok.

* Megvalósuló zóna mészárszék ügye

Most midőn a drázaságok küszöbén állunk kétszeresen jól esik értesíteni a közönséget azon közhasznú intézmény a Zóna mészárszék ügyéről a hűskartell ellen. Az olcsó hus kérdésének ez volna a legsikerültebb megoldás és éppen ezért ajánljuk a nagy közönségnek, hogy tömörüljenek és biztosítsak tömeges aláírásukkal ezen életre való válaia tot melyet nem a magán érdek létesített de a közönség jól felfogott érdekei. Oroszlánrésze van megoldásában TothLászlónak és mellett Than Gyulának is. Az egész ügy kellő megvilágítására alább közöljük magát a szerződést is;

Szerződés

mely egyrésztől az alulírott bizottság, mint a zónamészárszék helyi alkalmi szövetkezet kiküldött intéző és vegrehajtó tagjai, másrésztől H e g e d ű s György debreczeni mészáros mester, mint vállalkozó közt köttetett a következő feltételek mellett:

1) Hegedűs György vállalkozó kötelezi magát, hogy a debreczeni zóna-mészárszékét Debreczenben, lehetőleg a központon s a modern igényeknek teljesen megfelelőleg legkésőbb 1897 Augusztus hó 10-ére megnyitja.

2. Vállalkozó kötelezi magát, hogy a szövetkezet tagjainak számára csakis bizott marhat vag le s a marhabus árat kilónként a megnyitás napjától számítandó egy évig negyvenyolcz, az eleje marhat negyven krajczaron felül nem számíthatja. Megegyeztetvén, hogy ez összeg keretén belül a marha arak szerint a vállalkozó saját és a közönség érdekeinek szemeltartása mellett az árat a vágómarha vételárához képest időnkint arányosíthatja, illetve változtathatja.

3. Vállalkozó köteles a husnemek árjegyzékét a mészárszék külső részén kifüggeszteni.

4. Vállalkozó köteles reggel nyitástól d. előtti 9 óráig első helyen a szövetkezet tagjait kiszolgálni; e végből minden szövetkezeti tag a vállalkozó költségére számmal ellátott lemezt kap, mely kívánatra felmutatandó s mely ugyanazon számot viseli, mely szám alatt az illető szövetkezeti tag beiratkozott.

5. Vállalkozó köteles a mészárszékét alkonyatkor is legalább egy óráig nyitva tartani.

6. Vállalkozó köteles a szövetkezet tagjait a mészárszék megnyitásáról, valamint a husárakról és azok változásairól körlevélileg saját költségén értesíteni, valamint az eddig felmerült nyomtatványok költségeit, — mely számla szerint három forintot tesz ki — megteríteni.

7. Vállalkozó köteles a közönség esetleges jogos panaszát tőle lehetőleg gyorsan és erélyesen orvosolni.

8. Vállalkozónak joga van a kereslethez képest fiók zónamészárszék felállítására, valamint ezen székekben sertés-hus kimérésére mely elemi czikk árának megállapítására nézve alulírt bizottság a vállalkozónak szabadkezet enged ugyan, mindazonáltal óhajlandónak tartja egy a vállalkozó, mint a nagy közönség érdekében, hogy a sertés-hus árak a piaci áraknál legalább két krral olcsóbban számítassanak a szövetkezeti tagok számára.

8. Ha vállalkozó a jelen szerződés pontjainak meg nem felelne, avagy a kikötött év leforgása előtt a vállalatot visszalépne, köteles jótékonyczéllra 100, azaz egyszáz forintot fizetni, mely összeg felerészben a helyb. jótékony nőegylet, felerészben a vidéki híriapírók nyugdíjintézetét illetendi s mely

összeg a vállalkozón bármely bíróságnál som-
más uton megvehető a bizottság bármely 2
tagjának felperessége alatt.

9. A szövetkezet alulirt intéző és végre-
hajtó bizottságának tagjai kötelesek magukat,
hogy az aláírt és az ezután aláírandó tagok
nevsorát a vállalkozónak az eredeti aláírási
ívek kivételével átszolgáltassák úgy társadal-
mi uton, mint a sajtó útján mindent elkövet-
nek a vállalat felvirágoztatására és állandó-
sítására nevére.

10. Annak hozzáadásával, hogy zóna
mészárszék szövetkezeti tagoknak csakis azok
tekintetnek, kik az aláírási íveken az elnök-
ségnek beiratkoztak, avagy ezután befognak
iratkozni jelen szerződés két egyenlő pél-
dányban aláírtuk s azt érvényben lévőnek
elismertük.

Kelt Debreczen, 1897. aug. 1-én.

Tóth László Hegedűs György
Than Gyula.

* **Miniszteri biztos a póterettségi
vizsgálatokon.** Mint értesülünk, a szeptem-
berben tartandó javító póterettségi Debre-
czenbe Beöthy Zsolt miniszteri biztos
lett a vallás a közokt. miniszter által ki-
küldve.

* **Darányi miniszter szemleuton.** Szat-
márról jelenti tudósítónk, hogy Darányi Ignác
földmívelésügyi miniszter szombatn este
odaérkezett, hogy az ecedi lap lecsapoló és a
Szamos balparti ármentesítő és belvízszabá-
lyozó társulat munkálatait megtekintse. Va-
sárnap reggel a város fogatlan a Sospatak,
Homorod és Balkány-csatorna megtekintésére
Onbódig, majd ismét Sályból a Czégény-
Matolesi átvágás felső torkaig, onnan vissza
Maecán es Okörítón át a keleti belvízcsator-
nához, innen Kocsárdra, a hol
ebéd volt. — Ebed után kocsin az exkavá-
torok működését szemléltek meg. —
Augusztus 2-án reggel 6 órakor a rendes or-
száguton Vasáros Namentyig, innen a csator-
namentén a Szamosszegi határon levő Jekey-
barakkig mentek, majd pedig az országuton
Maté-Szalkán át Ecsedig s a kis uszókotrók
megszemlélése után a csatorna mentén a mér-
ki tisztai barakhoz ment a miniszter és kísé-
rete. Hétfőn este a miniszter a fővárosba ua-
zott.

* **Hasi hagymáz az I. kerületben.**
Debreczen közegészségére ügyelő bizottság
szíves figyelmét ezennel felhívjuk azen sajnós
körülményre, hogy a mai nap csak az I.
kerületben, 3 hasi hagymáz eset jelentett
be. Nyáron különösen vigyázni kell minden
járványszerűen fellépő betegségre, mert így
mindig minden keletkező bajt csirájában el-
lehet fojtani. A hasi hagymázról pedig tudva
van, hogy rendszerint rozsz íróviz, vagy talaj
viszonyokban keresendő a megbetegedés oka.

* **Tolvajbánya garázdálkodása váro-
sunkban.** Sajnálattal jövőnk azon szomorú
tapasztalatra, hogy városunkban egy tolvaj
szövetkezet működik. Napról-napra mindig
újabb és újabb tolvajlasi esetek merülnek fel,
melyeknél a tett elkövetése mindig hasonló és
minden egyes esetben az ember bosszusan kiált
fel, hisz ez éppen olyan eseit mint az előbbi
a rendőség minden tőle telhető megtesz, hogy
a tetteseket kipuhatolja, de nehéz eredményt
felmutatni mert se egy helyes nyom, se egy
jel elnem árulja a tetteseket. A legnagyobb
hibások természetesen magok a kárt vallottak
mert az utcára nyitva hagyott ablaknál igen
természetes, hogy hönnyű lopni. Tudott dolog
az is, hogy szinte szokás már n kapukulesot
a kapu alá, a szoba kulcsát meg az
a szoba ajtó valamelyik oldalára tenni ezek
olyan hibák a melyeket a tolvaj is ősmerte
bármely kapu bajtúrt minden álkules nélkül,
ha ott ez a szokás divik. A ma itt leirt lopá-
sok éppen e leirt módon történtek s jó lesz

megszivelni a közönségnek a fent
irtakat s ha eddig úgy cselekedtek, ezután legye-
nek óratosabbak. Gelberger Mór kis
hatvan utcai szatócs szobájából tegnap este
ugy 9 óra fele a nyitva hagyott ablakon egy
paplant és egy paplan és egy lepedőt loptak
el azon perc alatt, a míg ő kiment a másik
szobába. Fichler Izidor Nagy Uj utcai
akost szinte szerencsétlítették az éjjeli látoga-
tók elvive a lakásról 5 drb női öltönyt. Er-
dekes hogy itt a kapu alól vette elő az illető
a kulcsot bement a folyosón a hol a férj
aludt onnan a szobába lépett ezen szobában
az asszony aludt 5 gyermekkel s innen vitte
el az 5 teljes női ruhát.

* **A debreczeni nyomdász-egylet ju-
bileumi ünnepélyét** előkészítő bizottsága is-
mételten kéri mindazon egyleteket és társula-
tokat, amelyek a Budapestről érkező „Ébredés”
dalardó ünnepélyes fogadtatásán résztvenni
óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb
f. augusztus hó 9-ig Heller József egyleti
elnökkel [László Albert könyvkereskedése]
tudatni sziveskedjenek.

* **A vásár előjelei.** A közellevő vásár
már előre veti az árnyékát. Folyton érkeznek
a ketesebbnél ketesebb existenciák, kik a so-
kadalom szavazásánál akarnának halaszni, de
alig érkeznek meg, már készen várja őket a
vasutnál levő rendőség s továbbítja tovább,
tovább. A vasártéren az elmenő czirkusz he-
lyén gomba módra szaporodik a sok ponyva
sátor, rejtgetven mindegyik magában egy
egyilag csodát a jövő hetek szenzációját, a
mivel a könnyen hívő falsi nép hatossai
majdan kicsalja. Itt egy esepű rágó, amot egy
Panoramac az világtárlat erre egy lövedé-
s, arra egy hinta csolnak sátra emelkedik las-
sanként ki a föld parabolá. Van itt még sok
laci konyha, fonatos műhely, mind mind az
éhes vásáro-ok kielégítésére valóságos sátor
labor melynek vándor lakói sürögnek forognak,
furnak, faragnak, kopácsolnak és ami a leg-
főbb remélnek...

* **Megvadult vadházaspar.** Dancs
Pál es Baranyi Maria a rendőség előtt
már nem ismeretlenek különfele viselt do-
gokról, sok közösen elkövetett cselekedetért
szenvetked már együtt, de egymással békés
egyetértésben éltek. S most valami közbe jöve
megzavarta a 9 éves egyensúlyt köztük és ők
csunyánul össze kapva az utcán verekedni
kezdtek. — Ezen épületes látványt a rendőség
közbelelése szakította félbe, a veszekedő pirt
bökisérték s miután nem békültek meg, kiuta-
sították a város területéről.

* **Heislerné aranygyűrűje.** Heisl-
ler Vilmosnak megpattant az aranygyü-
rűje, reabizta tehát Rosenbergr Izra-
elre, hogy javíttassa ki az aranygyűrűt. Ro-
senbergr azonban sokkal kevesebb fá-
radtsággal oldotta meg a kérdést, a gyűrűt
egy forintért becapta s ma az így kapott
penzt pedig elmurizta. Emiatt állott a törvény
előtt vádlott Rosenbergr, kit a sik-
kasztás vétségében büntőnek találva a tör-
vényszék, tízennegy napi fogságra ítéltek, mit
a vizsgálati fogszil által kibőltöttek vettek.

* **Megzavart idyl.** Nyárban holdvilág-
nál mi sem szebb mint szép fák közt szeret-
einkkel sétálgatva abrandozni. Ily abrandos
vagyakkal telve sétálgattak az éjjel Sipos
Mari és Arva Mária a galányi kaszárnya előtt
katoná kedveseikkel, suttogva abrandos sze-
relmes dolgokat. De valamin az abrandozza
az élet megrontója, akképpen zavarója az ilyen
idyleknek a rendőség is. Sívitellenül melözve
a holdfény abrandos voltát s az ehaló esendit
durva kérdésekkel zavarták fel, elfogva és
igazolásra s-ólitva fel az ábvándozó szep-
nőcskéket s futni hagyván a lovagiatlanul fu-
tó lovagokat a talán engedély nélkül levő
katonákat. És most Isten hozzád kaszárnya
mert elmegyek, mert ha nem mennék is visz-
nek suttogja az igazi Arva es Sipos Mari a
subkoesiből miközben kenszner utlévelél bu-
csut int. . .

* **Köszönetnyilvánítás.** Szeretett férjem
temetése alkalmával az irányomban tanusított
rokoni és baráti részvétért ez uton mondok
szívélyes köszönetet családom nevében is. Özv.
Bulszter Agostonné.

Táviratok. Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata.

Budapest, augusztus 5.

Az országházban legelőbb az apró javas-
latokat tárgyalták le, köztük a statisztikai
melynél Thaly Kálmán is felszólalt.

Thaly Kálmán tiltakozása.

Thaly Kálmán tiltakozólag szólalt
fel az ellen, hogy a polgári hatóságok a kato-
nainál aiabb rendelt-bbeknek látszassanak.
Amennyiben a katonai hatóságok nem köte-
leztetnek az adatok egyenes beszoigaltására,
csak a Fejérváry miniszter utján
kapják a polgarhatóságok a kívánt adatokat,
míg a polgáriak kötelezettek a beszoigalta-
tásra.

Bűnvádi eljárás.

Majd áttértek a bűnvádi eljárásra, mely-
hez Olay es Pader képviselők szólottak, kik
után Erdély miniszter beszélt hosszabban,
polemizálva a szónokokkal s kijelentvén a,
következő mesés dolgokat, mit a többség
viharosan megéljenzeit s az ellenzék pedig
meg „hohe“-olt.

— Mi szabadelvűek, ugymond, ma is a
liberálizmus mellett küzdünk, nem törődve
népszerűtlenséggel. Egyedüli célunk hazafias-
ságunk tudatában az ország önállósága meg-
függetlensége!

Utána Györy Elekbeszélte
kérdés véna hazafiaságukal
kérdkedő hatalmi parttól, hogy mikor küzdöttek
az ország önállóságáért és függetlenségéért?

Kozma főügyész halála.

Budapest, aug. 5. (A Debr. ered. táv.)
Kozma Sandor nyug. főügyész ma hajnali 4
óáakor meghalt. Kozma Andor író edes atyját
veszítette el beane. Kozma főügyész ne-
vezetes szerepet játszott a tiszta-eszlári nagy bün-
perben.

Mi az „Esperanto“ nyelv ?

— Folyt és vége. —

Egyébként tekintetbe sem véve a híres
emberek nyilatkozatait, rábizom a józan
észre, hadd itéljen az a következő rövid
ismertetésből.

**Mi az Esperanto nyelv könnyűségének
titka ?**

A logika. A grammatikáját hihetetlenül
gyorsan meg lehet tanulni. Mindössze 16 sza-
bályból áll, amelyek megtanulására felőra
elég.

Ezek közül bemutatunk néhányat.

A nyelv hangjai ugyanazok, mint a ma-
gyaréi. A következők ternek el csak: *c* (cs),
j (zs), *s* (s, hiányjel nélkül sz), *g* (dzs). Meg-
jegyzendő, hogy az „Esperanto“ írásművekben
hiány jel helyett kúp van a betű fölött s ugy-
lesz a nyelvtanban is, ez iv megjelenésekor
azonban a kúpos betűk még nem voltak meg-
öntve.

A szavakban mindig a tövét vesszük te-
kintetbe.

A névelő nemi kivétel nélkül: la.

A főnev és nominativus képzője: *o* —
komp-o (mező).

Az accusativus képzője: *n* — *kamp-on*
(mezőt).

A többes szám ragja: *j* — *kamp-oj*
(mezők).

A genitivust a *de* előjáróval képezzük:
de kampo (mezőé).

A dativust *al* előjáróval: *al kampo*
(mezőnek).

A melléknév ragja: *a* — *bon-a* (jó).

Az igehatározó ragja: *e* — *bon-e* (jó).

A számnevek következők: unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, nau, dek. — A többi számot összetétel által képezzük: unumil okcent naudek sep—1897.

Az igeragozásnál következő idők vannak még:

Infinitivus: *i* — *am-i* (szeretni).
Praesens: *as* — *am-as* (szeretek).
Perfektum: *is* — *am-is* (szereltem).
Futurum: *os* — *am-os* (szeretni fogok).
Conditionalis v. optativus: *us* — *am-us* (szeretnék).

Imperativus v. coniunctivus: *u* — *am-u* (szeress).

Part. praes: *ant* — *am-ant* (aki szeret).
Part. perf: *int* — *am-int* (aki szerelt).
Part. fut: *ont* — *am-ont* (akit szeretni lognak).

A szenvedő participium e három idejének ragja: *at, it, ot*.

A személyes névmások következők:

mi, én *ni, mi*
mi, te ön *vi, ti önök*

li (férfi, *si* (nő), *gi* (tárgy) ő, az *ili, ok*.

Egy példa az igeragozásból:

mi amas, szeretek, ni amas, szeretünk,

ti amas, szeretsz, vi amas, szerettek.

li amas, szeret, ili amas, szeretnek.

A kérdő mondat elé *cu* szócskát teszünk.

A tagadást: *ne* fejezi ki

A másik könnyüése a nyelvnek az, hogy szókincse a latin, továbbá német, francia, angol nyelv oly töszavaiból áll, melyeket majdnem minden ember ismer.

A szótár terjedelme pedig sokkal kisebb mint más nyelveké, mert egy töszóból 30 képző segítségével 50—55 szót képezhetünk s ez a szótanulást megkönnyíti. Lásunk néhány képzőt is:

mal, valaminek az ellenkezője: *bona, jó*

malbona, rossz; nova, új—malnova, régi;

longa, hosszú—mallonga rövid, stb.

in a nőt jelenti: *patro, atya—patrino,*

anya: frato livér—fratino, nővér, stb.

il eszközt jelent: *tranc'i, vágni—tranc'ilo*

kés; kudri, varni—kudrilo, tű, stb.

ad, gyakorító képző: *pafi, löni—pafadi,*

lövöldözni; verko, munka—verkado, munkálkodás stb.

uj, valami tulajdonsággal bírót jelent: *flui, folyó—fluidajo, folyadék; tolo, gyolcs—tolajo* fehérnemű stb.

an, valahova való; Kolozsváran, Kolozsvári.

ar, gyűjtemény, valaminek összege: *vorto*

szó—vortare, szótár; arbo, fa—arbaro, erdő

ec, tulajdonság: *bona, jó—boneco, jóság;*

bela, szép—beleco szépség stb.

ej, hely, ahol valami cselekvés lefoly: *lerni tanulni—lernejo, iskola; dormi aludni—dermejo, hálószoba.*

uj, valamit tartó; *cigaro, szivar—cigarujo,*

szivartárca; mono, pénz—monujo, pénztárca.

it, foglalkozást jelent: *lavi, mosni—lavistino, mosónő, tragedisto, tragikus; komedistino, színész stb.*

A nyelv könnyű voltának igazolására, azt hiszem nem szükséges több bizonyíték. S daczára e könnyűségnek, az Esperanto nyelv bármely nyelvbéli finomságot vissza tud adni.

Hogy hangzik az „Esperanto“ nyelv?

Az Esperanto nyelv zengzetesebb, szebb esengésű, mint bármely más nyelv, ennek bizonyítására legyen szabad felhoznom Heine „Liebste, sollst mir heute ragen“ cz. versét, mely Esperanto nyelven sokkal zengzetesebb, mint magyarul az eredetiben:

Diru, mia . . .

Diru, mia bel-ang'elo,

Diru, cu ne estas vi

Do'ca revo, song'o bela

De poeta fantazi?

Ne, ho ne, c'ar en vi c'io,

La okuloj kaj bus'et'

Estas super fantazio,

Luper kreo de poet'.

Basilisko kaj vipero,
C'ia fabla monstra fam',
Tion kreas kun prospero
La poeta krea flam'.

Sole vin, kun viaj rujoj,
Kun la rava vizag'et',
Kun l' okuloj s'ajn konfuzaj
Ne elpensos la poet'.

Heine.

Shakspeare fenséges pátoszát ép oly sikerülten visza lehet adni ezen, mint amily sikerülten egy lírai dalt.

Igy lássunk csak egy pár sort Hamlet „Lenni vagy nem lenni“ monológiájából:

Hamletó:

C'u esti au ne esti, — tiel staras
Nun la demando: c'u pli nob'e estas
Elporti c'ujn batojn, c'ujn sagojn
De la kolera sorto, au sin armi
Kontrau da tuto maro da mizeroj
Kaj per la kontraustaro ilni fini?
Formorti—dormi, kaj nenio plu!
Kaj seit, ke lá dormo tute finis
Doloron de la koro, la mil batojn,
Herodon de la korp — tio estas
Tre dezirinda celo. Morti — dormi —
Trankvile dormi! Jes, sed ankaŭ song'i!

Avagy lássunk valamit a szellemel való jelenetből:

Akto I. Sceno 5.

Izolita loko de la teraso, la Spirito kaj Hamletó venas.

Hamletó: Ho, kien vi kondukas min? Patró
Mi plu ne iros jam!

Spirito: Auskultu!

Hamletó: Diru!

Spirito: Jam proksimig'as mia horo Baldua
Reiri devo' mi al la sulfuraj
Turmentaj famoj

Hamletó: Malfelic'a patro!

Spirito: Min ne bedaŭru, sed atentu bone,
Al tio, kion diros mi!

Hamletó: Parolu

Spirito: Atenti estas mia sankta s'uldo

Hamletó: Kaj veng'i ankaŭ, kiam via ekscios.

Hamletó: Ho, Dio! Veng'i? Kion?

Spirito: Audu bone.

Hamletó: Mi estas la spirit de via patro

Hamletó: Mi estas kondamnita longan tempon
Vagadi en la nokto kaj bruladi
La tutan tagon en eternaj flamoj,
G'is mi purig'os de la c'ioj pekoj
De mia tera viv.

Hamletó: Idézzünk egy pár szót egy elbeszélésünkből is, hogy a folyó beszédet is láthassuk:

(La feino Daurigo.)

En unu tago, kiam s'i estis apud tiu

fonto, venis al s'i malric'a virino, kiu petis

s'in, ke s'i donu al s'i trinki. „Tre volonte,

mia bona“, diris la bela knabino. Kaj s'i tuj

lavis sian krucon kaj c'erpis akvon en la plej

pura loko de la fonto kaj alportis al la virino

c'iam subtenante la krucon, por ke la virino

povu trinki pli oportune.

E mutaványok után fölösleges is tovább beszelnem.

Él-e az „Esperanto“ nyelv?

Az Esperanto nyelv életképességének

már is legerősebb érve az a nagy elterjedtség

amelynek világszerte örvend. Alig van már

ország, ahol e nyelvet nem beszélnek. Legna-

gyobb elterjedtségnek a következő országokban

örvend:

Franciaország, Németország, Angolor-

szág, Oroszország, Svédország, Norvégia, Dania

Finnország, Izland, Spanyolország, Poetugélia,

Hollandia, Belgium, Szerbia, Bulgária, Romá-

nia, Svájc, Ausztria; a többi világrészek

közzül Afrika, és Ázsiában is, de Európá-

után Amerika az, a mely leghamarább elfogad-

ta világnyelvnek s különösen az Egyesült-Álla-

mokban, Braziliában és az Argentina közar-

saságban vannak nagyszámmal Esperantisták.

Nagyobb városokban, így Parisban, s

Franciaország kisebb városában is; Nürnbergben, Szt.-Petersburgban, Odessában, Grodnóba,

Varsóban, Upsalában szervezett Esperantó-klubok vannak, a hol Esperanto estélyeket és színi előadásokat tartanak.

A következő párisi világiállításán lesz Esperanto-klub, Esperantó vezetők, s így ha valaki nem tudja a francia nyelvet, a pár nap alatt megtanulható Esperantó nyelvel könnyen boldogulhat. A jövő évi Moszkvában tartandó orvosi kongresszuson Esperantó nyelven is fognak tanácskozni.

Az Esperantó nyelvnek szép irndalma van s Homér Shakspeare, Goethe, Byron, Heine, Puskin, szóval minden jeles író műveit meglehet találni olyan jeles fordításban, a melyet egy jeles nemzeti nyelven sem lehet produkálni, mert oly aprólekos finomságok vizsgálására csakis a neutralis Esperantó nyelv képes.

Az Esperantisták-nak már lapjuk is van, a „Lingvo internacia“, mely igen érdekes szép irodalmi tartalommal, már sok ezer példányban jelenik meg; egy párisi lap, az „Etranger“ Esperanto nyelven is közöl cikkeket.

Azon Esperantisták jegyzékét, kik külföldiekkel levelezni akarnak, minden évben kiadják, megjelölvén benne az illető pontos címét és lakását s ezáltal ha valamely városba utazik az ember, csak meg kell nézni a jegyzéket s azonnal megtudja, hol melyik utczában talál Esperantistákat, akik mindig szívesen fogadják.

Ime, az „Esperantó“ nyelv!

Fadlallah el Hadad alezredes ünneplése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 3.

A babilnai állami ménes katonai osztálya ritka szép és emlékezetes ünnepet ült abból az alkalomból, hogy épp negyven e-ztendeje annak, hogy Fadlallah el Hadad meneküléskor alezredes a forró Arabiából Magyarországra jött és pedig egyenest Babilnára. Tizennygy esztendő igazi arab fiú volt. Bondermann lovag, alezredes ismerkedett meg vele Arabiában, amikor ott a magyar állami ménes számára telivér paripákat alkudozott.

Az alezredesnek nagyon megtetszett a fiatal gyerek büszke, tüzes, öntudatos nézése. bá'orsága es jó modora s érdeklődni kezdett iránta. Megtudta, hogy se apja, se anyja nincsen s hogy a szép fiúnak egyetlen vágya, hogy a lőszállítmánnyal együtt ő is elmeheessen messze, az idegen országba, hol talán jobban a k e d v e z majd neki a szerencse.

Bondermann alezredes hamar készen volt a tervével. Magához vette a fiút s elhozta Magyarországra, egyenesen Babilnára. Fadlallah el Hadad még most is szívesen beszél életének e boldog szakaról. Mikor befordultak az udvarba, annyira gyötörte a szomju'ág, hogy oda szaladt a gémes kúthoz és ivott a vödörből.

Azóta a gémes kut elűnt az udvarról, szép ujjfajú szivattyus kutat állítottak a helyére, a kis arab fiú pedig előkelő tisztte közdötte fel magát a közös hadseregben — U j h a z á j á t — h a m a r megszerette, magyar állampolgár lett betöle s már huszonegy éves korában huszárhadnagy volt. Legutóbb Debreczenben volt az állami ménestelep parancsnoka. Történetesen ugy esett hogy Magyarországra jövetelenek negyvenedik euordulóját Babilnán érthette, meg mint parancsnok helyettes.

Tudósítónk az ünnepről Babilnáról a következő táviratot küldi;

Körülbelül százötven tagu társaság gyűlt kedden össze Babilnán, hogy szíve szerint ünnepelhesse Fadlallah el Hadad Mihály alezredes Magyarországra s Babilnára jöttének negyvenedik évfordulóját. Az ünnep pontban egy órakor kezdődött a kastély udvarán. Az udvar közepén álló kut pazar virágdíszbe borult, a tetején pedig ez a felirás volt: Eljen Fadlallah el Hadad alezredes! A kut mellett

egy ménesbeli őrmester állott, lándzsával a kezében, arab beduin módjára öltözve s arab szokás szerint a baksist kérte Fadlallahtól. Azután Patzolt ezredesnek, a babilnai ménes hadparancsnokának kis leánya, Irén, az egész hölgy- és férfirtársaság jelenlétében ezüst vödört nyújtott át az alezredesnek ezeket mondva:

Nagyságos alezredes ur! Miként negyven évvel ezelőtt, mint fáradt utas a kútnál leszállva, ennek csöppjeiből enyhítette szomjúságát, akként vegye újra, de most már ezt a kis vedret s merítsen a kútból ismét néhány csokp vizet, hogy adjon üdítő erőt Ujabb negyven esztendőhöz. Százak nevében kívánom, hogy a jó Istenünk még soká, igen soká éltesse!

Fadlallah el Hadad alezredes pedig merített a kútból és ivott épen úgy mint negyven évvel ezelőtt a pompás mivű ezüst vödörből, amelynek reliefe azt a jelenetet ábrázolja, mikor az arab fiu szomjúságát oltja a gémeskút vödöréből.

Ezután Duray százados alosztály parancsnok Ilonka leánya a babilnai hölgyek nevébe felhivatva s csillagot mutató pompás bokréta nyújtott át Fadlallahnak s így szólott hozzája: — Mélyen tisztelt alezredes ur! A babilnai hölgyek pevében bátorodom ezt a virágbokréta tiszteletünk jeléül átnyújtani. Kívánjuk, hogy az Ur Isten igen soká éltesse!

Az egész társaság lelkesen eljanzett. Azután asztalozó ülték s kezdődött az ebéd, amelyen sok felköszönésben méltatták az alezredes hazafias érzését és az áltami lőtenyesztés terén való érdemeit. Az első felköszöntőt Patzolt ezredes mondotta. Eltették az ünnepeltet Durmann altábornagy. Losonczy Mihály tanácsos gróf D'Orsay alezredes, Zámori, Hunkár, Graell, Hammersberz, Szabadhegyi, Nick stb. A szép ünnepet, amelyre közelebről és távolról az ünnepeletnek igen sok tisztvársa és barátja jött le Babilnára. táncmulatsággal rekesztették be, amelyen az alezredesnek sok fővárosi és vidéki hölgyismerőse is részt vett.

IRODALOM

Az „Esperanto“ nyelvtanra elő lehet fizetni.

Az a praktikus és szép hangzású világnyelv, melyet lapunk olvasói tegnap és ma között cikkünkben ismernek, magyar nyelvén is hozzáférhetővé van téve, mert egy derék újságíró kollégánk az „Esperanto“ nyelvtant elkészítette s az előfizetési íveket szét is küldte. Az előfizetési felhíváshoz az a teljes és kimerítő ismertetés van csatolva a nyelvet illetőleg, melyet lapunkban is közölünk. A könyv előfizetési ára A frt 80 kr. A kik gyűjteni akarnak és ívet még nem kaptak, ez iránt forduljanak K o l o s z v á r r a a szerzőhöz. Gyűjtők 10 előfizető után tisztelet példányt kapnak. A könyvet levelező lapon is meg lehet rendelni. Az ívek szeptember 20-ig vagy legkésőbb szeptember 30-ig a s z e r z ő címére B a r a b a s Ábel, Kolozsvárt «Ellenzék» szerkesztősége küldendők; az előfizetési díjak pedig November 5-ig küldendők be. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy az első ívet gróf T e l e k i Árvéd küldte be melyen előfizetőkként gróf T e l e k i Gusztávné, gróf T e l e k i Árvéd és gróf T e l e k i Ártureszerepelnek 6 példánnyal.

Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története ezimű munkából most megjelent a 84-ik füzet, melyben Gracza György a világsi fegyverletétel elbeszélésebe fog. A munkának ez a része ismét rendkívül érdekes csaknem olyan, mint egy drámanak utolsó felvonása. A füzet egykoru képei ezek: A világsi fegyverletétel 1849 augusztus 13-án A diktatóri okmány aláírása Csaei szállásán 1849 aug 11-én Damjanich és Lahner sírja máj csán. A szoba ahol a világsi fegyverletétel megállapított. A világsi fegyverletétel.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 4

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—00—05	80	11.95—11.90
»	77	11.65—11.75	81	12.00—11.0
»	78	11.75—11.85	82	—, —, —
Tiszavidéki ó	79	11.85—11.90	—	12.00—12.05
»	76	11.60—11.70	80	—, —, —
»	77	11.75—11.80	81	12.65—12.10
Pestvidéki ó	78	11.80—11.85	82	11.95—12.00
»	79	11.85—11.95	—	—, —, —
»	79	11.55—11.65	80	—, —, —
Fehérmegyei ó	76	11.70—11.25	81	—, —, —
»	78	11.75—11.80	82	12.95—13.05
»	79	11.80—11.90	—	12.90—12.05
Bácskai ó	76	11.55—11.55	80	—, —, —
»	77	11.70—11.25	81	12.65—1.205
»	78	11.75—11.30	82	12.90—12.10
Észak magy	79	—, —, —	—	—, —, —
»	78	—, —, —	80	—, —, —
»	79	—, —, —	81	—, —, —

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	7.65 7.75
» másodrendű	»	7.55 7.60
Árpa takarmánynak	» 60—62	5.60 6.—
» égetni való	» 62—64	5.65 6.15
» serfőzdei	» 64—66	4.35 4.05
Zab	» —, —, — uj 39—41	4.25 3.95
Tengeri bánsági	» —, —, — uj	4.10 4.30
» más nemű	» —, —, —	3.35 3.90
Repeze bánsági	» —, —, —	3.20 4.50

Sertés vásár.

aug. 4.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 53—54 krajczárig, közep (páronkint 250—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajc árig.

Sertés létszám: 1897. évi július 30-ik napján volt készlet 40673. darab, 1897 július hónap 31-ik felhajtott 435 drb, 1897 július hónap 31-ik napján elszállított 663 drb. 1897 aug. hónap 2-ik napjára maradt készletben 30.239 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó története. —

Fordította: ifj. M ó r i c z P á l.

Egyedül jogositott magyar fordítás

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — HETEDIK FEJEZET. 44.

Vasárnap vala. Dávid Leb Magdeburger ma korán szabadult a zsinagógából és reggelizett. Hatalmas csésze kávéba tördelte azszemlét s úgy kanalozgott.

Dávid Leb Magdeburger „Kundschafts-geher“ vala. Tudják önk mi az? Nem! Jó megmagyarázom. Az időben, midőn történetünk játszik, a zsidók Ausztriában, Csehországban, de különösen Prágában majdnem kivétel nélkül a kereskedésre voltak utalva. És így fejlődött ki a kereskedők egy fajtája, — melyet „Kundschafts-geher“-eknek neveztek volt el. Ezek mozgó kereskedők voltak, a kiknek semmiféle raktárak sem volt, hanem megrendelés szerint vásároltak mindent a vevőknek, az árukat a házhoz is hazaszállítván. Az általuk szállított portékákat részben esore utján, részben havi vagy heti részletfizetésekkel értékesítették. A valódi üzletkövetítő minden kigondolható képes volt beszerezni s nem csupán üzleti barátja, hanem tanácsadója volt felé-

nek még lelki dolgokban is. Ha a házi úrnak téli kabát, az anyácskának fülbevaló, az urinak pedig ezüst óra kellett, azokat mind beszerezte a „Hausjud“ (házi zsidó),ugyanis az üzletkövetítőt keresztény üzletbarátai így nevezték el. A házi zsidó minden üzletre kész volt. S a heti részletfizetés mellett, régi kabátokat, rozsdás muskétákat, horpadt réz mosdótálakat, egérfogókat és más ily hasznos tárgyakat mérsékelt árban szintén átvett s beszámított. És mivel az üzletkövetítő nem csupán Hausjud, hanem a ház barátja is volt, szolgálatait másfajta esetekben is igénybe vették, így például házasságoknál is. Kardatesnak, az óvárosi fertály mesternek vala például egy esinos leánykája, a Babi, a kinek a felső újvárosból erősen udvarolt egy fiatal özvegy, még pedig határozottan nyilvánított házassági szándékkal. A leánya szülei azonban nem ismerték a kért, hogy tehát felőle feltűnés nélkül tudakozódhasanak, ezen baráti kémszemlére is a házi zsidót, a rectius üzletkövetítőt kérték fel. Helyes is volt ez így, mert az ilyen zsidó annyi házban megfordult, hogy aztán itt is ott is hallhatott egyetmást a gavallér felől. A mellett egész veszélytelen, pártatlan, semleges férfi volt, kinél még attól sem lehetett tartani, hogy a vőlegény jelöltet majd elcsipi a leánya, a nővére vagy unokahuga részére. Vegyes házasságoknak se hire se hamva sem volt még akkor s tisztára örültek tekintették volna azt, ki ilyesmire csak gondolni is mert volna, A házi zsidó hétfőn hajnalról péntek estig mindig talpon volt, lőtött-futott, szorgoskodott. A péntek este beállta előt azonban megszüntette üzleti tevékenységét. Szombaton — a saját házában — igazi király volt s a vasárnap is felig ünnepe vala. Vasárnap a ghetton kívül minden bolt bevolt zárva, tehát nem vásárolhatott sehol. — És vasárnap a vevőit is csak abban az esetben kereshette fel, ha azok határozottan magukhoz rendelték. Dávid Leb Magdeburger azért a mai vasárnapot is különféle házi teendőinek a végzésére szánta. De talán mondtuk volna már, hogy miként is vala Dávid Leb Magdeburger megformálva? Nem? Akkor sietünk utána pótolni, mert szeretjük, ha olvasóink jól ismerik, szinte maguk előtt látják elbeszélésünk hőseit. Mert hisz pusztán a név után még sem lehet elképzelni, hogy milyen is volt voltaképpen ez az érdemes Dávid Leb Magdeburger? Fiatal, vagy öreg? Szikár, vagy kövér? Kicsi, vagy nagy? Tehát elmondjuk, hogy nézett ki Dávid Leb Magdeburger. Korára ötven év körüli volt. Közép magas. Veres ábrázata volt. Körszakállat viselt, mely miként csak a haja, már helylyel-helylyel szürkült is. És bárha elég jó szemei voltak, időnként, nevezetesen sábesz és ünnepnapokon csupa titkolt hiúságból fekete szaruba foglalt pápaszemet viselt, mert úgy vélte, hogy a pápaszem bizonyos méltóságot, bizonyos finom, urias fellépést kölcsönöz külsejének. A mi pedig lelkének kedélyének belső képét illeti, mondhatjuk szigoruan buzgó zsidó volt s becsületes erkölcsű ember. De mint lelkiismeretes tudósítók azt sem hallgathatjuk el, hogy Dávid Leb Magdeburger igen tudákos, szellemileg igen gyöngén felruházott férfi vala, a kifől, ha mégis nyilatkozunk kellene, tiszta lelkiismerettel nem mondhatnánk mást, mint a mit ma szokás mondani az ily emberekről, hogy derék becsületes, de ostoba ficzko vala.

Folyt. köv.

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben
mindenfélé

Levélborítékok

a következő olcsó árban kaphatók:

	1000 pld. frt. kr.
44 H2. Jó, zöldes levélboríték czégyomással	2.20
44 V2. Jó, szürke " " "	2.20
44 BB. Jó, kékeszürke " " "	2.20
144 GFL. Erős, recézett világos zöld levélboríték czégyomással	2.40
144 LGL. Erős, narancssárga levélboríték czégyomással	2.45
44 AM. Erős, szürke levélboríték czégyomással	2.40
44 AB. Erős, világos szürke levélboríték czégyomással	2.45
144 JED. Erős, kékes szürke levélboríték czégyomással	2.50
44 OGS. Erős, sárga levélboríték czégyomással	2.50
44 RG. Igen jó világos kék, erős levélboríték czégyomással	2.50
44 GK. Igen jó erős kékes erős levélboríték czégyomással	2.55
44 AF. Finom vil. sárga levélboríték czégyomással	2.60
Jute S. Erős jutte boríték czégyomással	2.65
244 A Cellulose igen erős Cellulos sárga levélboríték czégyomással	2.70
244 CG. Cellulose. Igen erős Cellulos világos hamuszín levélboríték czégyomással	2.70
44 D. Cellulose. Igen erős Cellulos világos zöld levélboríték czégyomással	2.70
144 BB. L. Gímomabb fehér levélboríték czégyomással	3.60
B. 46 c. Fehér okmány levélboríték czégyomással	4.50
46 F. Erős barna okmány levélboríték czégyomással	3.00
41 Patent. Erős barna nagyobb okmány levélboríték czégyomással	9.50
Erős szürke okmány levélboríték czégyomással	3.80
91 AV. Na y Extra vastag patron levélboríték czégyomással	9.50

Egyébb nyomtatványokat hasonló olcsó árakban készítünk el.

249.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe léptetett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL
Keszpenzfizetés mellett, zsakkal együtt:

	100 kiló
A Asztali dara nagyszemű	21.—
B Szinte " aprószemű	20.60
C Királyliszt	20.—
1. Lángliszt kivonat	19.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt	19.20
3. Zsemlye liszt	18.80
4. Elsőrendű kenyér liszt	18.20
5. Közép kenyér liszt	18.—
6. Kenyér liszt	17.60
7. Barna kenyér liszt	16.60
8. Takarmány liszt	15.20
11. Finom korpa zsakkal	5.20
11. " " " " " " " " " " " "	5.—
12. Durva korpa zsakkal	4.20
12. " " " " " " " " " " " "	4.—
12. Csirke buza zsák nélkül	4.40

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70 " "

11. és 12. szám 50 " "

Debreczen, 1897. augusztus 5.

Egy külföldi társas cég

főhivatalnokai keres

NOVEMBER 1-SŐJÉRE

egy 3 szobás lakást (lehet udvari is) hozzátartozókkal és jó ivó vízzel az udvarban; pontos fizető.

Ajánlatok „C. K.” jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Közvetítők díjaztatnak.



Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszerszár és illatszertárára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota)

Sztojtkai ásványvíz

városunkban a legolcsóbb és legjobb üdítő ital, **kitünő borvíz, egészséges és kellemes; gyomorbetegségekben páratlan csodahatással bír.** — Orvosi tekintélyek által különösen ajánlva

friss töltésben megérkezett.

Ezen ásványvíz a legújabb vízemelő és töltőgép készülékekkel töltetik, a levegőnek tökéletes kizárásával, miért is mindenki, ki ezen friss töltésű ásványvízzel él; tényleg ugyanazon kellemes szénsavgyöngyöktől buzogó kristálytisza vízzel kapja, mint a hogy az a forrásból előtör.

1 láda 40 drb. 1/2 lit. üveg 4.20 kr. — a láda és üvegek 1.50 kr-ét visszavétnak.

Kapható:

KONTSEK GÉZA

fűszerüzletében

Debreczen, Kossuth-utca,

valamint a legtöbb vendéglőben.